

Steaua

ANUL XXXIV, 7 975 | Duminică, 23 aprilie 1978 | 4 pag. 30 bani

ORGAN AL COMITETULUI MUNICIPAL PETROȘANI AL P.C.R. ȘI AL CONSILIULUI POPULAR MUNICIPAL

ÎN ÎNTÎMPINAREA MARII SĂRBĂTORI A MUNCII

Brigada fruntașă într-un colectiv de frunte: Ioan Grigorescu de la sectorul investiții al minei Paroșeni.

6 218 TONE - NOUL RECORD în producția zilnică extrasă la mina Lupeni, a fost realizat în 21 aprilie, confirmare a rezultatelor deosebite obținute în zilele de 19 și 20 aprilie. Sectoarele II (plus 22 tone), IV (plus 50 tone), V (plus 218 tone) și sectorului VII (plus 74 tone) li s-a adăugat, prin producția extrasă suplimentară în 21 aprilie, și sectorul I care, pentru prima dată în această lună, își depășește sarcina zilnică planificată. (A. MICA).

900 DE TONE MAI AU DE EXTRAS minierii sectorului III de la I. M. Dîlja pentru îndeplinirea angajamentului asumat în cinstea zilei de 1 Mai. „Sporul de productivitate obținut la nivelul întregului sector - plus 500 kg/post față de sarcina planificată - și hărnicia brigăzilor conduse de minierii Valentin Maxim, Gheorghe Ghicioiu, Pavel Șchiopu, Constantin Tomescu și Ștefan Mihai sînt o garanție - ne spune șeful sectorului, ing. Petru Tudor -, că angajamentul va fi onorat cu cinste”. (D.G.).

PLUSUL DE 762 KG POST înregistrat la productivitatea în cărbune de colectivul sectorului II al I. M. Uricani, față de sarcina planificată, este în primul rînd rodul activității brigăzilor conduse de Laurențiu Kelemen, Constantin Sorescu și Aurel Șoșoi. În luna aprilie, planul sectorului este depășit, la zi, cu 524 tone cărbune. Peste sarcinile planificate sînt și productivitățile obținute, atît în cărbune (plus 80 kg/post), cît și pe întregul sector (plus 22 kg/post), de colectivul sectorului III din rîndurile căruia s-au remarcat brigăzile minerilor Gheorghe Scorpie, Simion Budescu și Traian Pop. Pe luna aprilie, la zi, planul sectorului a fost depășit cu 609 tone. (Carol BOLENY).

INVESTIȚIILE • INVESTIȚIILE • INVESTIȚIILE

Se construiește la lumina reflectoarelor

În fișele de lumină ale reflectoarelor proiectate în întineric de abia se ghicesc excavatoarele și mașinile, oamenii în plină activitate. Cupa utilajului „mușcă” din dărîmăturile vechi. Ta-ta, se aude claxonul strident al excavatorului care cheamă o nouă mașină la încărcat.

În plin centrul Petroșaniului, dispunînd de un simț aparte cîștigat prin munca în aceste condiții, șoferii își schimbă pozițiile fără greutate. Pe urmele pneurilor grele ale KRAZ-ului de 12 tone avansăm spre excavator.

Mecanicul Nicolae Iordache fe-rește cupa din cale, întorcînd astfel excavatorul încît ne invită în cabină. Îl întrebăm ce s-a întîmplat în noaptea trecută. „A! - ne răspunde. Am fost cu toții la Iscroni, pe Jiu. Tot pentru blocurile de aici, 69 și 50, am încărcat și transportat balast. Aici se vor construi în acest an peste 250 apartamente. Aceasta înseamnă șase-sapte mii de metri cubi excavați”.

H. ANTON

• (Continuare în pag. a 2-a)

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

a primit pe noul reprezentant al P.N.U.D.

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit, sîmbătă dimineața, pe Roger Polgar, noul reprezentant al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.) în țara noastră.

În cadrul convorbirii a fost exprimată satisfacția față de modul în care se desfășoară colaborarea dintre România și P.N.U.D. pentru realizarea unor obiective economice, precum și în domeniul asistenței tehnice. A fost reafirmată dorința de a continua

și amplifica aceste raporturi, subliniindu-se rolul important pe care ar trebui să-l aibă P.N.U.D. în promovarea unor largi programe de dezvoltare, în special în transferul de tehnologie modernă.

Șeful statului român a subliniat importanța deosebită pe care România o acordă programelor de cooperare cu P.N.U.D. și cu alte organisme ale O.N.U. În încheiere i-a urat oaspetelui succes deplin în misiunea ce i-a fost încredințată.

Încheierea lucrărilor Conferinței naționale a femeilor

La 22 aprilie au luat sfîrșit lucrările Conferinței naționale a femeilor - eveniment de importanță deosebită în viața social-politică a țării -, ale cărei dezbateri s-au desfășurat sub semnul însuflețitoarelor sarcini și orientări cuprinse în cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, rostită în ședința inaugurală.

Timp de două zile, înaltul forum a analizat, în plen și pe secțiuni, probleme majore ale muncii desfășurate de Consiliul Național, de comitetele și comisiile femeilor, adoptînd măsuri importante pentru ridicarea la un nivel

superior a întregii lor activități.

Sîmbătă, lucrările Conferinței s-au desfășurat în plen.

Au participat tovarășul Virgil Cazacu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., viceprim-ministru al guvernului, conducători ai unor instituții centrale, organizații de masă și obștești.

Prezidiului Conferinței i-au fost înmîinate cu acest prilej mesaje de salut din partea unor organizații de femei din străinătate de către reprezentantele acestora care au asistat la lucrări.

• (Continuare în pag. a 4-a)

În ziarul de azi:

- Ideile leniniste și mișcarea revoluționară a muncitorimii din Valea Jiului.
- Rubrica „Stop!” (Pag. a 2-a)
- Retezat, Olimpul daciilor (II).
- Magazin duminical. (Pag. a 3-a)

Inscripții

O liniște aparte

Aici domnește o liniște aparte, casele tip de colonie respiră căldura anevoie, doar straturile de flori sau tîmbarul de iarnă al coșurilor dau semn de viață. Ici, colo vezi cite un bătrîn trebăluind pe lîngă casă, dar, vara, nepoții și strănepoții transformă această lume împietrită într-o redută exuberantă a vacanței.

Cei tineri au preferat condițiile favorabile din blocuri, cu apă caldă și încălzire centrală. Privesc însă cu duioșie această inimă de case din „Praga”, „Lobștein”, „Cocoșvar”, „Calvaria” sau „Sturt”, inimă de vis a copilăriilor și poate de aceea își trimit feciorii și fiicele la buncii, să clocească din nou viața în liliputanele odăii, în podurile cu păienjeni, împrejurul lîntinilor publice. Din cînd în cînd, dispăre a casă. Lumea se mută la bloc, cei tineri îmbătrinesc și rostul coloniilor e pe sfîrșite.

Arar și întîmplător, cite unul din noi ne mai abatem pașii pe străzile coloniilor să vedem bătrîni copleșiți de ani, de ciși să rămînă acolo unde au fost dintotdeauna, într-o alternativă crudă, dar necesară pentru ei, necesară, precum vacanțele mari ale nepoților și strănepoților, în care își numără, zgîrcit, ultimii ani. Iată de ce în colonii domnește o liniște aparte.

Ion VULPE

Ce arată analiza activității

I. M. Lonea prin prisma indicatorului

PRODUCȚIA NETĂ

Și în întreprinderile miniere din Valea Jiului va fi introdus, ca indicator de plan, producția netă. Acest indicator caracterizează nu numai cantitativ, ci mai ales calitativ rezultatele activității întreprinderilor. El cîntărește fidel contribuția proprie a colectivelor la crearea venitului național, deci determină mai just decît producția globală aportul fiecărei întreprinderi la crearea resurselor pentru dezvoltarea economică-socială a țării și creșterea necontenită a nivelului de trai al celor ce muncesc. În condițiile specifice ale mineritului, folosirea indicatorului producției nete în planificarea și conducerea activității economice vizează, în principal, două aspecte esențiale: realizarea volumului fizic de produse, respectiv a producției de cărbune, precum și realizarea acestei producții în condiții de maximă eficiență, cu cheltuieli materiale mereu mai scăzute.

Introducerea producției nete ca indicator de plan presupune pregătirea din timp, a unor condiții propice îndeplinirii sarcinilor încă din prima lună. S-au creat aceste condiții la întreprinderea minieră Lonea? Căutînd răspuns la aceas-

tă întrebare, am aflat că în decursul anului trecut - rezultat, în primul rînd, al dotării unor abataje din sector cu complexe mecanizate de susținere - cheltuielile de amortizare planificate au crescut la sectorul III între lunile ianuarie și decembrie, cu 50 000 lei. Fără îndoială că acțiunea de introducere în exploatare a unor utilaje de înaltă tehnicitate, dacă este bine condusă și orientată, are consecințe favorabile atît asupra indicatorilor de producție și productivitate cît și asupra cheltuielilor de producție. La sectorul III însă utilajele de mecanizare nu au fost folosite la parametrii luați în considerare, iar aceasta s-a soldat cu nerealizarea a peste 45 000 tone de cărbune. Consecința: cheltuielile totale au fost cu peste 35 lei/tonă mai mari decît cele planificate. Nu numai cheltuielile constante de amortizare ci, îndeosebi, cheltuielile materiale, mai mari decît cele planificate, au contribuit la înregistrarea unor rezultate economico-financiare nesatisfăcătoare pe sector. Inginerul Constantin Verdeș, și tehnicianul Aurel Nelepuc, din sectorul III, ne-au prezentat fapte care dovedesc că și în pri-

mele luni ale acestui an, situația se menține oarecum aceeași. Doar un exemplu: în martie, productivitatea muncii „în cărbune” a fost cu aproape 2 tone mai mică decît cea planificată. Aceasta constituie o consecință directă a faptului că un nou complex de abataj, care trebuia să se afle în funcțiune în lunile martie și aprilie, a început să producă abia în ultimele zile.

Din discuția cu contabilul șef al minei, Grigore Mischiu, am aflat că și pe mină,

Anton HOFFMAN

• (Continuare în pag. a 2-a)

Vă informăm

OLIMPIADA CONSTRUCȚORULUI. Ieri, s-au desfășurat probele practice și teoretice ale fazei municipale a tradiționalului concurs profesional al tinerilor „Olimpiada constructorului”. Dintre zidari, cei mai bine pregătiți s-au dovedit a fi Gh. Radeș (T.C.H.), Radu Tominiuc (I.C.M.M.) și Costache Anastase (T.C.H.). Tinerii Constantin Ciocoiu (T.C.H.),

Uricani. Ana Voinea, șef de echipă, Maria Simion și Margareta Szilagy execută izolarea unui nou bloc din cartierul Bucura.

Foto: Gh. OLTEANU

Iosif Denișă (T.C.H.) și Titu Vișan (I.C.M.M.) au ocupat primele trei locuri în concursul fierar-betonistilor, în vreme ce în competiția dulgherilor s-au evidențiat Ioan David (T.C.H.), Viorel Butucel și Mișai Vagiug (I.C.M.M.). De acum, succesele tuturor în faza județeană a concursului. (I.V.)

AMPLA ACȚIUNE PATRIOTICĂ. Astăzi, peste 150 de elevi de la liceele economice și de informatică din Petroșani participă la o acțiune de muncă patriotică pentru sădirea flori-

lor și curățirea de resturi vegetale a unor porțiuni întinse din parcul Institutului de mine. (M.P.)

CONCURS TINERESC. Astăzi se desfășoară la Deva, fazele județene ale „Crosului tineretului” și concursului aplicativ pentru apărarea patriei, competiții sportive de masă înscrise în manifestările „Dacia-dei”. Valea Jiului este reprezentată de peste 50 de pionieri și uteciști. (T.S.)

vă informăm

IDEILE LENINISTE ȘI MIȘCAREA REVOLUȚIONARĂ A MUNCITORILOR DIN VALEA JIULUI

Se împlinesc 108 ani de la nașterea lui Vladimir Ilici Lenin, discipol credincios al lui Marx și Engels, întemeietorul Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și al primului stat socialist din lume. Acest eveniment ne prilejuește o retrospectivă a influenței ideilor lui Lenin asupra faptelor revoluționare ale muncitorilor hunedoreni.

Imprejurările istorice concrete au dus la apropierea mișcărilor socialiste din Rusia și România încă din faza lor premarxistă, mișcarea social-democratică rusă, existând în acest sens foarte numeroase dovezi ce relevă strânse și vii legături. Mai târziu, relațiile dintre mișcările revoluționare se amplifică și în acest context se plasează știrea despre activitatea revoluționară a lui Ulianov, publicată în revista „Mișcarea socială” încă din aprilie 1897.

Cercetările de specialitate au prezentat pe larg datele care vorbesc despre legăturile lui Lenin cu mișcarea socialistă din România. Pentru anii primei revoluții ruse (1905-1907) și momentul răscoalei țărănilor din 1907, piesele cele mai reprezentative sînt cele care atestă interesul gânditorului față de marea luptă a țărănimii române și intervenția lui la Congresul de la Stuttgart al Internaționalei a II-a, unde a militat pentru adoptarea unei rezoluții pătrunse de spirit revoluționar în problema răscoalelor țărănești. De asemenea, gazeta socialistă „România muncitoare” reproduce, la 5 iunie 1906, în coloanele sale conținutul unei scrisori trimise de Lenin, Biroului socialist internațional, în legătură cu situația mișcării social-democratice din România.

După cum se știe, factorul principal în mișcarea muncitorească din acei ani l-a constituit victoria Marii Revoluții Socialiste din Oc-

tombrie, asociată în conștiința oamenilor muncii, din România și lumea întreagă, cu numele lui V. I. Lenin. „Ideile lui Octombrie - sublinia țavarașul NICOLAE CEAUȘESCU - au stimulat spiritul revoluționar al clasei muncitoare, al maselor largi populare de pe toate meridianele globului. Răsunînd ca un îndemn înflăcărat la lupta pentru realizarea aspirațiilor lor de libertate și progres pentru eliberarea socială și națională”.

Consiliului Dirigent. Aceste revendicări, recunoscute de teama „pericolului roșu”, cum era numit, nu le sînt satisfăcătoare muncitorilor decît parțial, ceea ce duce la noi nemulțumiri și face ca cererile să se repete tot mai des. „Nemaiputînd îndura mizeria, foamea, condițiile grele de muncă, nelegiuirile și prigoana auto-rităților, muncitorii mineri, români și maghiari din Petroșani, au declarat grevă la 22 martie 1920” - se subliniază într-un document

forme de luptă, de la retragerea în păduri, ocuparea galeriilor, pînă la demonstrații de stradă, ca cea din Vuican” - semnaleză un raport în care s-au analizat motivele grevei generale.

Într-un memoriu din 27 decembrie 1920 se arată că „înaintea grevei, muncitorii erau stăpîniți cu desăvîșire de ideile comunismului și ale Internaționalei a III-a”. Manifeste, notițe, fotografiile lui Marx și Engels găsite asupra muncitorilor percheziționați și arestați sînt alte dovezi grătore despre spiritul marxist-leninist de care au fost pătrunse masele muncitoare din Valea Jiului. Într-un carnet cu cîtece proletare revoluționare, pe prima pagină este scrisă „Internaționala” urmată de un cîntec despre Karl Marx, „care prin noi (proletariatul - n.n.) trăiește mai departe și va cucerii lumea întreagă”. Într-un calendar de buzunar găsit asupra unui miner din Valea Jiului sînt cuprinse cîteva date biografice despre „Tînarul Lenin”, arătînd că în orașul Sibirsk, strada „Octombrie 25” sub nr. 15 există o casă simplă de lemn ce nu se deosebește cu nimic de celelalte clădiri doar că are o placă cu inscripția „Aici s-a născut V.I. Ulianov la 22 aprilie 1870”.

Pentru toate aceste acțiuni revendicative ale clasei muncitoare din Valea Jiului și din întreaga țară, generate de profundele contradicții social-economice care zguduiau din temelii societatea capitalistă a timpului, ideile marelui Lenin, înrădăcinate din ce în ce mai profund în conștiința maselor, au constituit un puternic ferment revoluționar, o călăuză în marile bătălii de clasă pentru lichidarea exploatareii și făurirea societății socialiste.

Ioan FRĂȚILA,
director al Filialei Arhivelor
Statului, județul Hunedoara

108 ani de la nașterea lui V. I. Lenin

În asemenea împrejurări au luat ființă, în toamna anului 1918, consiliile și gazele muncitorești din Valea Jiului, care, punînd stăpînire pe întreprinderile miniere, inclusiv pe puterea militară și civilă, au dat dovadă de o adevărată maturitate revoluționară în organizarea producției și a vieții obștești. Chiar dacă încercarea lor din toamna anului 1918 n-a dus la o izbîndă totală, ei au ajuns să-și cunoască marea forță revoluționară de care dispun, să-și clarifice mai bine formele de luptă și să-și formuleze mai concret revendicările economice, sociale și politice. În anul 1919, starea de spirit continuă să se mențină agitată în Valea Jiului. Elementele revoluționare aveau o influență tot mai mare asupra muncitorilor. „De acest pericol roșu nu vom putea scăpa altfel decît dacă le dăm muncitorilor ce li se cuvine de drept, împiedcîndu-i însă, în același timp, de a ajunge prin ele în posesiunea unei astfel de puteri pe care ar folosi-o pentru a răsturna ordinea socială de azi” - se arată în raportul înaintat

al vremii, iar „în 26 martie greva era generală și cuprîndea: Aninoasa, Petrila, Petroșani și Lonea. Numărul minerilor aflați în grevă în această zi se ridică la 9000. Armata începe evacuarea muncitorilor din case pe stradă, muncitorii se retrag în munții din apropiere”. Întorși acasă, trec la manifestații de stradă. După înăbușirea grevei, sute de muncitori sînt arestați și condamnați la ani grei de închisoare. În mai, iunie, septembrie 1920, cererile muncitorilor se repetă din nou, acum apar unele puncte noi, cu un vădit caracter politic. În aceste condiții s-a apropiat ziua de 20 octombrie 1920. După cum se știe, deși autoritățile au luat cele mai severe măsuri prin aducerea armatei în Valea Jiului, totuși greva a fost declanșată și a cuprins întreaga Vale a Jiului, inclusiv personalul de la C.F.R. „Faptul că minerii s-au opus cu atîta dirzenie măsurilor represive și au continuat circa 14 zile greva, se datorește activității puternicului grup comunist, care a mobilizat și a condus pe mineri inițind diferite

În incinta minei Dița în curînd vor zîmbi rondurile cu flori după animația cu care personalul T.A. s-a angrenat în această inițiativă pentru frumos.

Foto: Ion LEONARD

Programul universității politice și de conducere Petroșani

UNIVERSITATEA POLITICĂ ȘI DE CONDUCERE - anul I, în zilele de luni, 24 aprilie (grupa I) și marți, 25 aprilie (grupa a II-a), ora 17, la cabinetul municipal de partid.

PRINCIPII ALE MUNCII DE PARTID - anii III și IV, în ziua de luni, 24 aprilie, ora 17, la Școala generală nr. 1 Petroșani.

POLITICA ECONOMICĂ - anii III și IV, în ziua de marți, 25 aprilie, ora 17, la Școala generală nr. 1 Petroșani.

MATERIALISMUL DIALECTIC ȘI ISTORIC - anul III, în ziua de marți, 25 aprilie, ora 17, la cabinetul municipal de partid.

Intervenție promptă

Benzile transportoare alergau cu iuțeală, vehiculînd cărbunele spre banda de claubaj a preparației din Petrila. Oamenii munceau cu sîrg. Pe neașteptate, la stația de concasare, a apărut o avarie. Fiecare minut de nefuncționare a stației de concasare avea urmări negative nu numai în calitatea cărbunelui, ci și în recepționarea întregii producții trimisă de mineri din adîncuri.

Brigada de intervenții condusă de comunistul Gheorghe Istrate a sosit la timp. În ajutor i-a venit și șeful de schimb Lisac Mihai și lăcătușul Paul Vasile de la „mers”. Era necesară demontarea uriașului concasor, bucată cu bucată. De aceea, brigada a început înălțarea avariei cu instalarea unei macarale pentru a le fi munca mai ușoară. Vișalon Hașegan, împreună cu Istrate Popescu, Andrei Kurilă și tinerii Florin Blag și Grigore Găină au muncit cu tot elanul, sub îndrumarea comunistului Gheorghe Istrate, om care lucrează de 25 de ani în mijlocul nostru. Cu asemenea oameni avaria a fost grabnic lichidată, iar recepția benzile transportoare și-au reluat cursul normal.

Emilian DOBOȘ,
șef de schimb,
preparația Petrila

Încă un planșeu, încă un nou apartament, încă un nou bloc de locuit ce se va înscrie în arhitectura urbanistică modernă din Valea Jiului.

PRODUCȚIA NETĂ

● (Urmare din pag. 1)

în trimestrul I a.c., cheltuielile de producție sînt cu 0,90 lei/tonă mai mari decît cele prevăzute. Cheltuielile materiale, de exemplu, depășesc cu 5,63 lei/tonă pe cele planificate. Cu excepția lunii martie, în celelalte luni, consumul de lemn rășinos a fost depășit cu peste 1 leu/tonă (consumul specific fiind mai mare cu peste 0,8 mc/1.000 tone cărbune în primul trimestru). Situația este aproape identi-

că la plasa metalică folosită pentru susținere. Datorită nerealizării cu 10.000 tone cărbune a sarcinilor trimestriale, amortimentul mijloacelor fixe participă la încărcarea nejustificată a costurilor de producție ale fiecărei tone de cărbune cu 2,50 lei.

Așa cum am spus la început, în perspectiva introducerii în întreprinderile miniere a indicatorului producției nete, se cer pregătite din timp toate condițiile care să asigure realizarea sa. După cum bine se știe, producția netă reprezintă valoarea nou creată în întreprindere, care se determină prin diferența dintre valoarea bănească a producției de cărbune extrasă și cheltuielile materiale aferente obținerii producției respective.

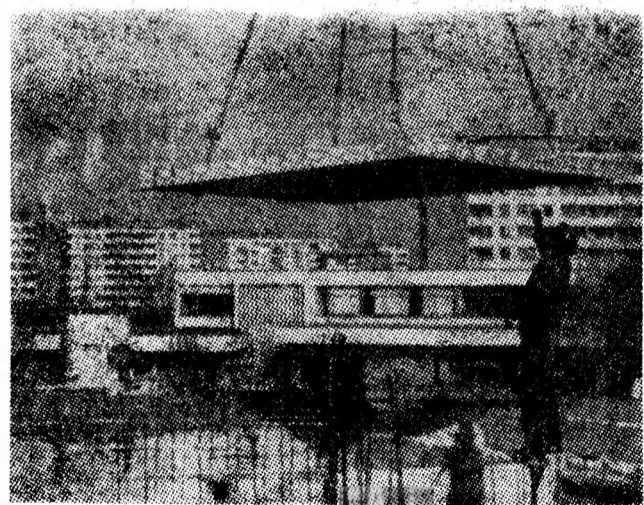
Se construiește la lumina reflectoarelor

● (Urmare din pag. 1)

Excavatoristul Iordache ni-i prezintă pe șoferii Constantin Coșoveanu și Gheorghe Țirei. Celălalt excavatorist, Constantin Rusu, se apropie și el. Toți țin să ne spună că au de efectuat un volum de excavații de 300 mc, ca noapte de noapte în această săptămînă au reușit să depășească planul, că muncesc cu dăruire pentru ca ritmul execuției

Tocmai de aceea se impune ca în colectivele de muncă să fie întreprinse toate măsurile necesare care să asigure realizarea integrală a producției planificate și a productivității muncii fizice și, concomitent, pentru reducerea continuă a cheltuielilor materiale. Utilizarea la parametrii planificați a utilajelor din dotare și acoperirea pe această cale a cheltuielilor de amortizare, reducerea consumurilor specifice de lemn de mină, cherestea și alte materiale, de energie electrică și pneumatică, eliminarea pierderilor de valori materiale în zone exploatate - utilaje și piese de mașini transportoare - refolosirea armăturilor metalice etc. constituie căi importante de sporire continuă a eficienței economice.

să crească, pentru ca blocurile să se înalte cît mai curînd. Cum e și firesc, ne fac cunoscute numele mecanizatorilor care muncesc în această săptămînă ziua: Ion Vlădăia, Ion Gogu, Petre Popa, mulți alții. „Curînd ne vom muta la noul stadion și la Fabrica de biscuiți, ne spune Constantin Rusu, cel mai vîrstnic între ei, de 15 ani la S. U. T. Livezeni. Și acolo, zi sau noapte, ne vom face pe deplin datoria de constructori”.

ANIVERSAREA SA FIE DE VINĂ ?

Alexandru Iuga, de la autobaza Petroșani își aniversa ziua de naștere. Că și-a sărbătorit cei 37 de ani, nu-i rău. Ii urăm și noi „La mulți ani!”. Numai că el, cu aniversarea-n cap, s-a urcat la volan. Așa se face că s-a ales și cu un „cadou” nu prea plăcut: 500 lei amendă și... o lună pe dreapta, fără permis de conducere. Aniversarea să fie de vină ?

LEGEA-I UNA PENTRU TOȚI

Una-i legea circulației pentru toți: șoferi, motoariști, bicicliști, căruțași, pietoni, ce mai, pentru toți cei care folosesc drumurile publice. Numai pentru Ion

Honcuc din Petroșani n-a fost. La ieșirea din parcare de lângă restaurantul „Mignon” a ieșit în artera principală de circulație fără să fiîn seama de nimeni și nimic. Noroc de atenția altora că cine știe care ar fi fost soarta motorului și a conducătorului ei prea „înțelept”. I-o fi fost oare învățătură de minte ?

COPII, ATENȚIE LA TRAVERSARI !

Vi se spune în școală, participați la concursuri pe teme de circulație, vă învață părinții cum și cînd trebuie să traversați stra-

da. Și totuși... Vineri, într-una din recreații, un elev al școlii nr. 2 Petrila (Lonea) s-a accidentat grav pentru că n-a respectat regulile de traversare. După trecerea unui autobuz, el a fișnit prin spate fără să gîndească la pericolul la care se expune în mijlocul drumului. Copilul s-a izbit de roata din spate a unui camion care venea din sens invers. Cu toată prezența de spirit a șoferului care a frînat, accidentul n-a putut fi evitat. Accidentul ne determină din nou să facem apel la avertizarea: „Copii, atenție la traversare !”.

Dragoș CALIN,
cu sprijinul
biroului circulație
al miliției Petroșani

„Zgîrie nerii” Vuicanului.

Retezat, Olimpul dacilor (II)

Hercule, Iovan Iorgovan...

Încercând delimitarea unui spațiu mitic românesc, unii cercetători, contrar așteptărilor, dar bazați pe unele argumente toponimice, îl plasează în... Delta Dunării, acolo unde se întâlnesc hidronime și nume de așezări, precum **Sfintu Gheorghe, Cetatea Albă, Vilcov** etc. Se aduc dovezi invocate de poeți și istorici antici: Pindar, Sofocle, Pliniu cel Bătrân, Ovidiu, Strabon etc. După părerea partizanilor acestei ipoteze, numele daco-get sau roman al Dunării (**Du-nouri** și **Da-nubes**) ar fi o transliterare a unui apelativ divin: **aducător** sau **purtător de nori**.

Acceptând și această idee, mai degrabă am putea vorbi despre un spațiu mitic al geților, locuitori ai câmpiei, legați material și sufletește de Istros; dacii, adică tracii nord-dunăreni de vest, cu aceeași limbă, religie și obiceiuri ca și frații lor din câmpie, aveau ca sălaş mitic munții Văii Jiurilor. Când formațiunea statală condusă de Burebista și mai apoi de Decebal s-a impus ca centru al puterii dacice, rolul legendarului munte Kogaionon a devenit primordial. Sint binecunoscute referirile istorice la religia dacă, nu vom stăruia asupra lor. Vom încerca însă, pentru prima oară, să punem în valoare perimetrul mitic dac din Retezat, apelând la ajutorul to-

ponimiei. Primul argument hotărâtor este **Vilcanul**, a cărei etimologie am clarificat-o în precedenta rubrică „Limba română, arhiivă inestimabilă”, apărută în ziarul nostru. Am demonstrat atunci că acest toponim este o suprapunere slavă peste un cuvânt dac care însemna **lup**, argument întărit de toponime înveci-

către romani, peste mitologia autohtonă s-au suprapus, tematic și spațial, unele din isprăvile semizeului **Hercule**, urme toponimice fiind relevate de la Dunăre pînă în Retezat. Începînd din secolele IV-VI e. n., populația daco-romană se creștinează masiv, simbolurile păgine sînt abandonate, mai ales cu

dar și al plantei cu fructe negre **zîrnă**, Dealul sau **Virful Negru, Rîul Alb, Baleea** etc. Ele ilustrează antinomia **zi - noapte, lumină - întuneric, cer - pămînt**, specifică mitologiei tracice. O altă serie toponimică urmărește campania legendară a viteazului Iorgovan (evident și a strămoșului său Hercule): **Iorgovanu, Piatra Iorgovanului, Retezat, Arcanu, Bradă** lui Iorgovan etc. (va urma).

Iată așadar o continuă viabilitate a spațiului mitic dac, care devine, în procesul de etnogeneză a poporului nostru, spațiul mitic românesc pe care am încercat să-l creionăm, apelînd la cîteva elemente de mitogeneză și toponimie.

Prof. Ion VULPE

Aniversarea creării primului stat dac centralizat și independent

nate ca **Valea Lupului, Lupeni** etc. Un al doilea șir de toponime se referă, tot în această zonă, la celălalt simbol al stindardului dac - **șarpele**. Aducem ca dovezi în acest sens toponimele **Baleea** (de origine dacă = **bală, balaur, șarpe**, cu reflexe în româna și albaneza de astăzi), **Piriul Șerpilor, Dealul Șerpilor** și altele. Interesant este faptul că cele două serii toponimice **lup-șarpe** se află circumscrie în același teritoriu, interferîndu-se. Astfel, întîlnim **Valea Lupului** în Retezat și **Baleea** în Vilcan.

După cucerirea Daciei de

forță, datorită propagandei ecleziaștice. Au fost abandonate, dar, culmea, nu au dispărut din conștiința poporului nostru, ci au încununat structura morală a unui personaj legendar românesc. Astfel, acest Hercule autohtonizat devine peste veacuri... **Iovan Iorgovan**, cel care omoară, după lupte grele, **balaurul** aciuat în Retezat. Toponimic, două serii de toponime și hidronime preiau simbolurile mitice: **Cerna** (la origine slav, dar suprapus peste un cuvînt dacic **dzierna, dierna, tzierna** - de aici provine străvechiul nume al Orșovei,

Flori de aprilie.

Foto: Ion LICIU

Hrisov de ieri pentru astăzi

Și-ți zic, ție, iubite al meu obtuz funcționar, mare au mic, să te gîndești că tu însuși te afli, asemenea vreunui strămoș de-al tău, cîntînd dreptate și în cele din urmă gîsînd-o și voînd-o înscrisă pe pergament sau hîrtie. Și atunci, după ce plăteai coajnicul (pielea - n.n.) sau hîrtia și cerneala și unelte toate cu care se fudulea pișșorul, trebuia să împarți bani, în stînga și în dreapta, la vel și biv logofeți, la dieci, postelnici, grămățici, la vtori și treti băgători de samă sau purtători de sigiliu domnesc sau nedomnesc. Apoi, în vremea de tristă faimă, cînd mărnuți tălmaci din Fanar își înălțau la rang de virtute durerile de oase (căpătate din plecăciuni și zîmbete - fiindcă am auzit și de boala numită paralizia servilitas) pe pămînt româ-

nesc, la havaeturi și cu plocoane din punga ta, tinjeau, se înghesuiau și se înfruptau cu mina prea alungită, potrivnică firescului biologhicesc și muhurdarul, un biet curier, care umbla să umple cartea cu iscălituri, ba chiar divictari și divictarei, slujbași împovărați la briu cu grîja alămitei călmări și a penei de gîscă, cu care gîndindu-se cei care tocmeau iscălituri chipeșe, scărpinau cheliile răbdătorilor lor ciubucari.

I pac (și astfel - în limba primelor scrieri românești - n.n.) dau ție știrea, iubite al meu obtuz funcționar, mare au mic, la toate acestea să te gîndești nu tocmai cînd trebuie să pui o hotărîre, a postila, sigiliul sau iscălitura, cu sau fără chinovariu, pe cererea vreunui muritoriu de rînd, care așteaptă înțelegeră și dreptate de la

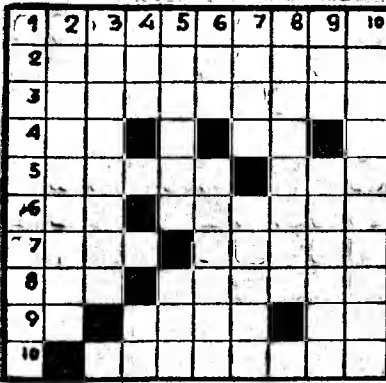
ține, ci înainte sau după această într-o cinste îndeletnicire a ta. Iar în caz că nîcicum capul nu te duce la aceste istorii (chiar dacă nu e patrat, să înmulțești o latură prin ea însăși, să-i afli cîți stînjeni are) gîndește-te măcar că tu ai fi în locul trecătorului petiționar. Va fi poate singura oară cînd la tine gîndind, faci un bine la altul. (Scris-am io Ioan Grămătic, în văleat 7486).

N.N. Acest hrisov a fost descoperit, deunăzi, printre actele testimoniale ale unui mărunt logofătel, săvîrșit din viață pre la finele veacului XIX. Sperăm că publicarea lui va aduce o contribuție modestă, dar inedită la deslușirea istoriei ierarhiei funcționărești de-a lungul secolelor.

MAGAZIN duminical

REBUS ■ REBUS ■ REBUS

ALTFEL
DECIT
ASTFEL

ORIZONTAL : 1) Cotă... a parte ; 2) Unic ; 3) Prelungite cu sau fără intenție ; 4) Ca

laptele... - Gene ! ; 5) E de sârbătoare la țară - Interjecție pentru „fost-ai lele cît

ai fost” ; 6) Organizația tinerilor studioși ! - Din Lupșa precis ; 7) Sanctuar... - „în-tors ; 8) Nimic patologic pulmonar - Trecută prin foc și apă ; 9) Prinse la urmă ! - Fără pată !... - „la-ncepul urmei ! ; 10) Creolă patologic.

VERTICAL : 1) Nu se împacă cu una cu două ; 2) Fidelitate ; 3) Spirală la briceag ; 4) Mamă antică... - „te salut ; 5) Tiv de... formă... - „în ce mod ? ; 6) Chestie de legănat - Fac inele de... legături ; 7) Onomatopee pentru clopot... - „din floare în floare ; 8) Comună în județul Botoșani ; 9) Bătut în cap - A urmări cu intenții rele... ; 10) „la-n-demîna oricui.

Ion LEONARD

Din creația membrilor cenaclului umoriștilor

Epigrame

Unui fotbalist

Antrenîndu-se cu zel
Titul lui îi merge strună ;
Loviturile-s model ;
Trage sigur în... tribună.

Ion TRANCAU
Studentească

La clubul studenteșc, în bar,
se beau cafea, răcoritoare,
nu se țin cursuri de Catnar,
nici „cugetări” din... Dealu
Mare !

Ioan Dan BĂLAN

Dialoguri

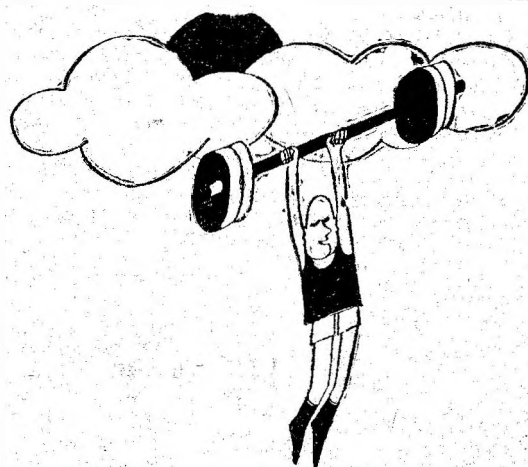
Pe pasarella C.F.R.

- Nu vă supărați, nu știți de unde pleacă acceleratul spre Deva ?
- Din gară...

La loz în plic

- Lozul pe care l-ați luat avea scris pe el „Dacia 1300”. De ce l-ați aruncat ?
- Avea treisprezece în față...

Mircea ANDRAȘ

METEORIȚI ÎN ANTARCTICA

Specialistul american William Cassidy a descoperit în calota glacială a Antarcticii peste 20 de meteoriți. Ei constituie un procent din numărul total al meteoriților descoperiți pe planeta noastră. Calota de gheață a Antarcticii a conservat perfect meteoriții.

Turism, drumeții, excursii

La cocosi de munte

Pentru turiști și vînători deopotrivă, sfîrșitul lui aprilie și începutul lui mai constituie o perioadă din an subliniată cu roșu în calendar. Cînd primăvara a sosit pe la poale, dar iarna mai persistă încă în munți, și unii și alții își programează cu vădită nerăbdare, momentele cînd vor revedea cavalerul negru, pasărea măiastră din

pădurile de brad. Întîlnirea cu cocosu de munte este o desfătare. Mulți îl aud, puțini îl văd, deși urmele sale în perioada rotitului îl dau adesea de gol. Tocilatul său caracteristic este indiciul cel mai sigur de apropiere, ca și urmele vizibile pe zăpadă.

Ajuns de cu seară la cabană, turistul sau vînătorul, deși tentat să prelungească intîmele seri din preajma focului mocnit - cu nelipsitele povești... vînătorești - se culcă devreme. Pentru a ajunge la locurile de rotit, aceleași an de an, trebuie să te scoli în miez de noapte, să străbați apoi kilometri buni prin zăpadă încă netopită, iar cînd te apropii tipit de

teatrul de desfășurare al rotitului să dovedești prudență, răbdare, dibăcie chiar.

Deși orb, surd, nebun în focurile dragostei, cocosu de munte te simte ușor, făcîndu-ți zadarnice atîtea eforturi. Apropiatul este o artă. Cînd ești destul de aproape pentru a nu fi simțit, aștepți să-nceapă „toaca”. Deabia atunci poți face cîteva pași și te oprești din nou cînd toaca încetează. Pas cu pas înaintezi spre scena celui mai fascinant spectacol pe care și-l dorește orice iubitor al muntelui.

O bătaie de cocosi nu poate fi descrisă, ea trebuie văzută. Postat cu grijă într-un loc cît mai ascuns, fericitul privitor nu-și cre-

de ochilor ! În fața sa, la cîteva pași numai, nunta din poveste se derulează în secvențe uimitoare.

Din crucea bradului, cavalerii coboară cîte unul cu filfiit nerăbdător de aripi. Sînt întîmpinați cu răceală, cu ostilitate chiar, de cei sosiți dintii. Armurile sînt pregătite pentru luptă. Cozile desfăcute evantai, aripile coborîte în scut, sînt semnele atacului necruțător ce va urma. Tăcute, sfioase, gîinile asistă la turnir în așteptarea învingătorului. Lupta este necruțătoare dar dreaptă, demnă, fără viclesuguri, în spiritul curat, pur cavaleresc, pe care natura îl cultivă de milenii. Invingătorul este răsplătit cu grații de aleasa inimii, în timp ce adversarul înfrînt, fără să fie hulit, se va retrage pentru a pregăti o nouă luptă.

Ați fost vreodată la cocosi ? Dacă nu, încercați anul acesta.

Aurel DULA

